Hjälp sälarna och havets andra invånare

I havet har livet sitt ursprung. Människans resa började där och vi är fortfarande beroende av havet. Havet ger oss syre att andas och mat att äta. Det erbjuder färdvägar, svalkande bad och reglerar jordens klimat. Men främst av allt är havet ett hem för miljontals arter.

Här lever allt från mikroskopiska plankton till enorma valar, silverglänsande fiskstim och uråldriga havssköldpaddor. Varje art har sina egenskaper och roller och är en del i livets komplexa väv, där variation och mångfald är nyckeln till starka och friska ekosystem.

Men havet är inte längre som det en gång var. Till följd av mänsklig aktivitet är framtiden för många av havets invånare osäker - och sälarna är inget undantag! Förr fanns det mycket säl i Sverige, men en hård jakt ledde till att de nästan försvann.

När jakten inleddes hade vi ännu inte förstått sälarnas och andra rovdjurs viktiga roll i ekosystemet. Efter den insikten och tack vare mångårigt bevarandearbete har sälarna återhämtat sig - men det finns fortfarande hot mot dem.

Vad vore havet utan sina sälar?

Alla arter har rätt att finnas bara för sin egen skull, men de fyller också olika roller i ekosystemet. Rovdjur - till exempel sälar - har en speciell och mycket viktig roll i ekosystemet.

Utan sälar kraschar ekosystemet

Forskning visar att sälar äter många olika fiskarter, till exempel äter knubbsälen ett 30-tal olika arter. De äter den art det finns mest av och skapar balans i havet genom att se till att ingen art tar över helt. Sälarna skyddar mångfalden!

Sälar visar hur havet mår

Sälarna behöver rent vatten och rikligt med föda. Friska och välmående sälar är ett tecken på att havet mår bra.

Sälar är en del av vår historia och kultur

Sälar är havets urinvånare och fanns längs Sveriges kuster långt innan vi människor kom hit. De har därför alltid spelat en roll i människans liv och är en del av kustlandskapet, vår historia och vår kultur.

Lär dig mer om havet!

På havet.nu hittar du fakta, forskning och nyheter.

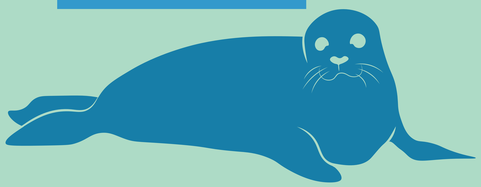

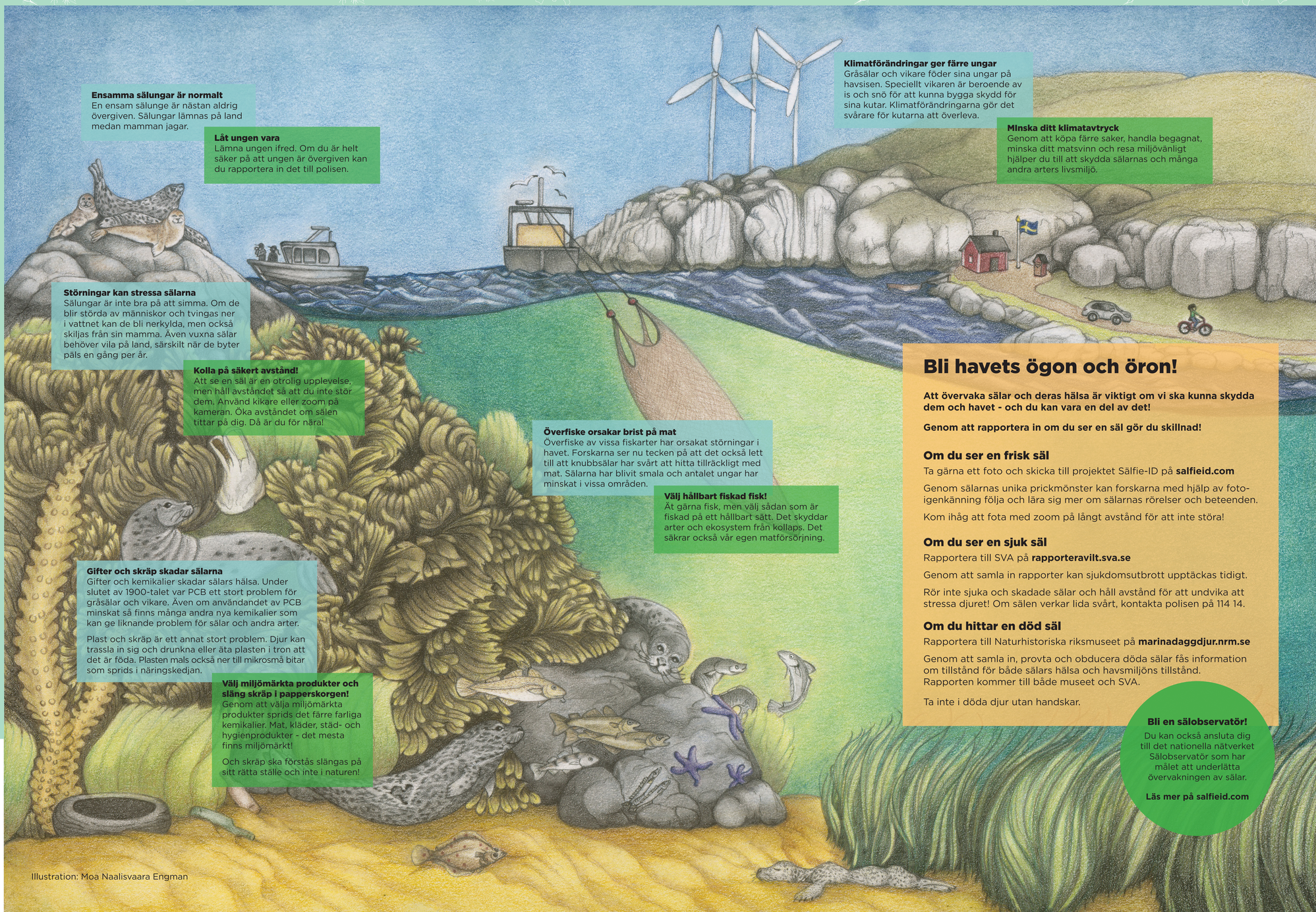

Ensamma sälungar är normalt
En ensam sälunge är nästan aldrig övergiven. Sälungar lämnas på land medan mamman jagar.

Låt ungen vara
Lämna ungen ifred. Om du är helt säker på att ungen är övergiven kan du rapportera in det till polisen.

Störningar kan stressa sälarna
Sälungar är inte bra på att simma. Om de blir störda av människor och tvingas ner i vattnet kan de bli nerkylda, men också skiljas från sin mamma. Även vuxna sälar behöver vila på land, särskilt när de byter päls en gång per år.

Kolla på säkert avstånd!
Att se en säl är en otrolig upplevelse, men håll avståndet så att du inte stör dem. Använd kikare eller zoom på kameran. Öka avståndet om sälen tittar på dig. Då är du för nära!

Gifter och skräp skadar sälarna
Gifter och kemikalier skadar sälars hälsa. Under slutet av 1900-talet var PCB ett stort problem för gråsälar och vikare. Även om användandet av PCB minskat så finns många andra nya kemikalier som kan ge liknande problem för sälar och andra arter.

Plast och skräp är ett annat stort problem. Djur kan trassla in sig och drunkna eller äta plasten i tron att det är föda. Plasten mals också ner till mikrosmå bitar som sprids i näringskedjan.

Välj miljömärkta produkter och släng skräp i papperskorgen!
Genom att välja miljömärkta produkter sprids det färre farliga kemikalier. Mat, kläder, städ- och hygienprodukter - det mesta finns miljömärkt!

Och skräp ska förstås slängas på sitt rätta ställe och inte i naturen!

Överfiske orsakar brist på mat
Överfiske av vissa fiskarter har orsakat störningar i havet. Forskarna ser nu tecken på att det också lett till att knubbsälar har svårt att hitta tillräckligt med mat. Sälarna har blivit smala och antalet ungar har minskat i vissa områden.

Välj hållbart fiskad fisk!
Ät gärna fisk, men välj sådan som är fiskad på ett hållbart sätt. Det skyddar arter och ekosystem från kollaps. Det säkrar också vår egen matförsörjning.

Klimatförändringar ger färre ungar
Gråsälar och vikare föder sina ungar på havsisen. Speciellt vikaren är beroende av is och snö för att kunna bygga skydd för sina kutar. Klimatförändringarna gör det svårare för kutarna att överleva.

Minska ditt klimatavtryck
Genom att köpa färre saker, handla begagnat, minska ditt matsvinn och resa miljövänligt hjälper du till att skydda sälarnas och många andra arters livsmiljö.

Bli havets ögon och öron!

Att övervaka sälar och deras hälsa är viktigt om vi ska kunna skydda dem och havet - och du kan vara en del av det!

Genom att rapportera in om du ser en säl gör du skillnad!

Om du ser en frisk säl

Ta gärna ett foto och skicka till projektet Sälfie-ID på **salfieid.com**

Genom sälarnas unika prickmönster kan forskarna med hjälp av foto-igenkänning följa och lära sig mer om sälarnas rörelser och beteenden.

Kom ihåg att fota med zoom på långt avstånd för att inte störa!

Om du ser en sjuk säl

Rapportera till SVA på **rapporteravilt.sva.se**

Genom att samla in rapporter kan sjukdomsutbrott upptäckas tidigt.

Rör inte sjuka och skadade sälar och håll avstånd för att undvika att stressa djuret! Om sälen verkar lida svårt, kontakta polisen på 114 14.

Om du hittar en död säl

Rapportera till Naturhistoriska riksmuseet på **marinadaggdjur.nrm.se**

Genom att samla in, provta och obducera döda sälar fås information om tillstånd för både sälars hälsa och havsmiljöns tillstånd. Rapporten kommer till både museet och SVA.

Ta inte i döda djur utan handskar.

Bli en sälobservatör!

Du kan också ansluta dig till det nationella nätverket Sälobservatör som har målet att underlätta övervakningen av sälar.

Läs mer på salfieid.com

Illustration: Moa Naalisvaara Engman

En samproduktion inom projektet SamBio som finansieras av Västra Götalandsregionen

Göteborgs Stad
Havets hus
Lysekil
Göteborgs universitet
SVA Statens veterinärmedicinska anstalt
Göteborgs naturhistoriska museum
havet.nu
Sälfie-ID
Med stöd från VGR